

Euroopan
komissio

Euroopan sosiaalirahasto toimii

Enemmän työtä, vähemmän syrjäytymistä

Työssä käyvällä on pienempi riski köyhtyä, ja hän on sitoutuneempi yhteiskuntaan. Työmarkkinat eivät kuitenkaan ole tasavertaiset. Työnsaanti voi olla vaikeampaa joillekin sosiaalisille ryhmille ja yksilöille. Oli syynä sitten etninen alkuperä, koulutus, vajaakuntoisuus tai ikä – joillekin ihmisille työmarkkinat eivät avaudu. Haastava taloudellinen tilanne vain pahentaa ongelmaa.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamat hankkeet voivat auttaa niitä, joita työttömyyden

ja köyhyyden vähentämiseen tähtäävät kansalliset politiikat eivät ehkä tavoita.

Vuosina 2007–2013 kolmasosa kaikista ESR:n hankkeiden kohteena olleista ihmisistä kuului heikommassa asemassa oleviin ryhmiin. Heistä 9 prosenttia oli vajaakuntoisia ja 12 prosenttia maahanmuuttajia, 4 prosenttia kuului romanien kaltaisiin vähemmistöryhmiin ja 9 prosentin ilmoitettiin kuuluvan muihin haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin.

Sosiaalisen syrjäytymisen välttämiseksi rahastolla on kaksitahoinen lähestymistapa niiden esteiden poistamiseen, jotka estävät ihmisiä osallistumasta täysimääräisesti yhteiskuntaan. Tietyissä ESR:n hankkeissa toimitaan suoraan riskiryhmiin kuuluvien ihmisten kanssa, välineinä koulutus, neuvonta ja paremmat työnsaantimahdollisuudet. Toisissa puututaan suuren yleisön käsityksiin ja sosiaalisiin järjestelmiin lisäämällä tietoa ennakkoluulojen vaikutuksista ja parantamalla julkisia palveluita.

ESR – kaikki aktiivisesti mukaan

Katkaisemalla köyhyyden kierre, kun ihmiset saadaan töihin...

Sosiaalisen syrjäytymisen torjumisessa ESR:ä käytetään monin eri tavoin kaikkialla EU:ssa, asianosaisten ihmisten kulttuurien ja tarpeiden mukaan. Tavoite pysyy kuitenkin samana: autetaan ihmisiä saamaan töitä ja katkaistaan siten köyhyyden ja syrjäytymisen kierre. Sosiaaliset yritykset voivat auttaa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Vaikka nämä yritykset ovat kaupallisia, niiden ensisijainen tavoite ei ole voiton saaminen vaan yhteisöjensä palveleminen. Yksi tapa saavuttaa tavoite on luoda työpaikkoja ihmisille, jotka saattaisivat muuten jäädä työttömiksi. ESR tukee lukuisia tällaisia yrityksiä, kuten The Welcome Café -kahvilaa Ruotsissa, joka antaa maahanmuuttajalaisille tilaisuuden oppia ruotsia ja työskennellä samalla kykijensä mukaan.

Organisaatioiden väliset kumppanuudet esimerkiksi paikallisyhteisöjen tasolla voivat olla suureksi avuksi, kun halutaan vastata erityisiin tarpeisiin tietyllä alueella. Rahaston avulla voidaan auttaa ihmisiä hankkimaan taitotieto, osaaminen ja välineet, joita he tarvitsevat toteuttaakseen yhteisöissään hankkeita sosiaalisen osallisuuden monimuotoiseen kysymykseen puuttumiseksi.

Mahdollisuuksien tarjoaminen ihmisille on yksi rahaston ensisijaisista tavoitteista, mutta ihmisten on oltava valmiita tarttumaan niihin. "Integroidut väylät työelämään" voivat auttaa heitä siinä.

Konseptiin kuuluu yksilöllistä neuvontaa osallistujan toiveiden ja tarpeiden tunnistamiseksi ja asiaankuuluvan koulutuksen järjestämiseksi. Kun osallistujalla on tarvittava osaaminen, häntä tuetaan työnhaussa auttamalla ja neuvomalla hakeutumisen tekemisessä ja haastatteluissa. Työpaikan löydyttyä osallistujaa tuetaan edelleen, usein yhteistyössä työnantajan kanssa.

Keskittymällä haavoittuvassa asemassa oleviin...

Huumeiden ja alkoholin väärinkäyttö, kyvyttömyys puhua paikallista kieltä, kodittomuus, huono terveydenhoito, velat ja heikot mahdollisuudet kouluttautua pitävät ihmiset syrjäytyneinä. Myös rasismi ja syrjintä estävät ihmisiä osallistumasta aktiivisesti yhteiskunnan elämään.

ESR:n tukemilla hankkeilla pyritään poistamaan näitä esteitä tarjoamalla neuvontaa ja koulutusta, tukea itsenäisille ammatinharjoittajille ja terveydenhoitoa.

ESR toimii myös romaniyhteisöön, EU:n suurimman etniseen vähemmistöön, kuuluvien ihmisten parissa. Joissakin ESR:n hankkeissa yhteisöstä tuodaan välittäjiä ja avustajia kouluihin romanilasten koulunkäynnin helpottamiseksi. Toisissa hankkeissa nuoria inspiroidaan ja motivoidaan jatkamaan koulutusta esittelemällä romanitaustaisia roolimalleja. Itsenäisten ammatinharjoittajien osalta ESR tukee romaninaisia, jotka haluavat perustaa omia käsityöryhtyksiä.

Toiminta ei kuitenkaan rajoitu romaneihin. Berliinissä joukko vajaakuntoisia hyötyy uudesta lähestymistavasta ammatilliseen koulutukseen pätevien viittomakielen tulkkien palvelujen ansiosta. Berliinissä autetaan myös huumeriippuvaisia löytämään heille sopivia oppimistapoja käyttämällä joustavia aikatauluja. Uusia koulutusmenetelmiä edistetään myös Espanjassa, missä Galicia käyttää ESR:n tukea tarjotakseen ammattitaidottomille ihmisille moduulimuotoisia kursseja perustaidoissa.

Virossa järjestetään ohjelmia ”erityisille oppijoille”

Tallinnalainen päivähoitokeskus on tukenut vajaakuntoisia lapsia ja nuoria. Vuodesta 2000 saakka Käo-keskus on kuntoutustoiminnan lisäksi tukenut lasten itsenäistymistä itsehoito- ja osaamiskursseilla.

Peruskoulutuksen päättäneet oppilaat eivät kuitenkaan pystyneet jatkamaan ammattikoulutusohjelmissa, vaikka olisivat halunneet, koska mitään niistä ei ollut mukautettu heidän tarpeisiinsa.

Keskus käytti yhteistyössä Jyväskylän yliopiston aikuiskoulutuskeskuksen kanssa ESR:n tukea luodakseen kursseja ja kouluttaakseen opettajia opettamaan erityistarpeisiä oppilaita.

Vuosina 2007–2008 koulutettiin 30 opettajaa, ja nyt on tarjolla kaksi kurssia niille, jotka haluavat jatkaa keskuksen ammattikoulutusohjelmassa.

Torjumalla syrjintää...

ESR auttaa ihmisiä kehittämään osaamistaan ja saamaan itseluottamusta, jota he tarvitsevat tulakseen osaksi laajempia yhteisöjään.

Työpaikalla ja koko yhteiskunnassa esiintyvään syrjintään puuttumiseksi rahaston työ lisää yleisön tietoisuutta ongelmasta ja auttaa yrityksiä omaksumaan parempia käytäntöjä. Esimerkiksi Berliini tarvitsee sinua! -hankkeessa käytetään ESR:n tukea työnantajien, lähinnä julkisen sektorin, kannustamiseksi ja auttamiseksi, jotta ne täyttäisivät neljänneksen harjoittelupaikoistaan maahanmuuttajataustaisilla nuorilla. Kolmen ensimmäisen vuoden aikana harjoittelijoiden lukumäärä julkisella sektorilla on lähes kaksinkertaistunut.

Innovatiivinen lähestymistapa päivähoitoon

Hyvän päivähoitopaikan löytämisen haaste voi ajaa jotkut naiset pois työelämästä. Kaikkialla Euroopassa valtiolliset päiväkodit voivat olla liian täynnä, ja yksityiset vaihtoehdot ovat usein kohtuuttoman kalliita. Tšekin tasavallassa tietyt työnantajat käyttävät ESR:n tukea ongelman ratkaisemiseen.

He perustavat "lasten ryhmiksi" kutsuttuja päiväkoteja, jotka toimivat suoraan työpaikalla ja huolehtivat 7–24 lapsesta. Hoito järjestetään eritavoin paikallisten koulujen, sosiaalisten yritysten tai työnantajien itsensä toimesta.

Julkiset palvelut eivät useinkaan ota huomioon erityistarpeita. Rahasto tukee toimia tarjottavan palvelun laadun parantamiseksi esimerkiksi henkilöstön koulutuksen tai tarjolla olevien palvelujen mukauttamisen avulla.

sosiaalirahasto lisää tehokkuuttaan sovittamalla toimensa yhteen muiden EU:n rahastojen kanssa suuremman vaikutuksen aikaansaamiseksi ja kohdentaa apua ihmisille heidän kaikkisa elämänvaiheissaan.

Uusien ratkaisujen löytäminen yhteiskunnan pakottaviin tarpeisiin on kiireellisempää kuin koskaan ennen, sillä taloudellinen tilanne pysyy haastavana. Sosiaalisesti innovatiiviset lähestymistavat ovat yksi tapa edetä. Työttömyyden lisääntyessä haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät kärsivät eniten. Sosiaalisen innovoinnin tukemisen erityinen painottaminen auttaa löytämään tapoja lieventää vaikutusta.

Rahasto työskentelee paikallisten kumppanien kanssa saadakseen ne osallistumaan entistä enemmän ja tukee niitä parantamalla rahoituksen saatavuutta. Oppilaitoksilla, työntekijäjärjestöillä, työllisyyteen, sosiaaliseen osallisuuteen ja heikommassa asemassa oleviin ryhmiin keskitetyillä kansalaisjärjestöillä sekä työnantajajärjestöillä on kaikilla tärkeä panos annettavana ESR:n ohjelmiin.

Miltä tulevaisuus näyttää?

Mitä aikaisemmin hankkeissa voidaan alkaa työskennellä syrjäytymisriskin alaisten ihmisten kanssa, sitä tehokkaampi toimi on. Euroopan

Lisätieto ESR:sta:

<http://ec.europa.eu/esf>

Julkaisu on saatavilla sähköisessä muodossa kaikilla EU:n virallisilla kielillä.

© Euroopan unioni, 2014

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Julkaisuautoimisto

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

ISBN 978-92-79-34095-6 (epub-julkaisu)
ISBN 978-92-79-33340-8 (verkkojulkaisu)

9 789279 333408

doi:10.2767/97545 (verkkojulkaisu)
doi:10.2767/87151 (epub-julkaisu)